

Vergaderjaar 2022–2023

36 124

Defensienota 2022 – sterker Nederland, veiliger Europa

Nr. 34

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 juni 2023

Inleiding

Den Helder en de Koninklijke Marine zijn sinds de inrichting van het Nieuwe Diep als marinehaven in 1782 onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ook met de voorziene modernisering en de transitie van de Koninklijke Marine (Kamerstuk 36 124, nr. 31) is en blijft Den Helder het fundament van de marine. Defensie investeert de komende jaren in haar mensen en in het versterken van de gevechtskracht. Dit doet Defensie niet alleen. Het is mijn overtuiging dat de ontwikkeling naar een moderne Koninklijke Marine alleen gezamenlijk met de regio kan worden uitgewerkt en uitgevoerd, met oog voor elkaars belangen. Hiermee ontstaat meerwaarde voor zowel Defensie en meer specifiek de Koninklijke Marine als de regio Den Helder. Vanuit die overtuiging hebben Defensie, de provincie Noord-Holland en de gemeente Den Helder de afgelopen tijd toegewerkt naar een bestuursakkoord waarin het gezamenlijke toekomstbeeld is vastgelegd. Met deze brief informeer ik uw Kamer over het bestuursakkoord «Ontwikkeling Maritiem cluster Den Helder».

Start gezamenlijke gebiedsontwikkeling

Sinds 2020 zijn Defensie, de provincie Noord-Holland en de gemeente Den Helder verenigd in het samenwerkingsverband «Ontwikkeling Maritiem Cluster Den Helder». Het gezamenlijke doel is de versterking van de economische en sociaal-maatschappelijke structuur van de regio Kop van Noord-Holland samen met de doorontwikkeling richting een moderne krijgsmacht in Den Helder. In maart 2022 hebben partijen hierover een intentieverklaring getekend, wat nu een vervolg krijgt met het bestuursakkoord. In dit akkoord is het gezamenlijke toekomstbeeld «Voornemen Integraal Ontwikkeling Maritiem Cluster» als perspectief voor verdere studie en planuitwerking vastgelegd.

Dit gezamenlijke toekomstbeeld vormt het startsein voor de gezamenlijke gebiedsontwikkeling. De hierin genoemde opgaven kennen verschillende ontwikkelingsfasen. Deze zijn geclusterd om als basis te kunnen dienen voor uitvoeringsovereenkomsten. Hier kunnen belanghebbende partijen bij aansluiten en hierin kunnen financiële afspraken worden gemaakt op basis van rollen en verantwoordelijkheden. Deze gezamenlijke en gebiedsgerichte aanpak sluit aan bij mijn bestuurlijk voornemen om vlooteenheden met bijbehorende ondersteuning te concentreren op de Nieuwe Haven in Den Helder, zoals beschreven in het Strategisch Vastgoedplan van 2 december 2022 (Kamerstuk 36 124, nr. 12). Met het aangaan van het bestuursakkoord gaan partijen geen investeringsverplichtingen aan. Deze verplichtingen en de bijdragen van de betrokken partijen volgen bij de uitvoeringsovereenkomsten die per project (of een combinatie daarvan) zullen worden opgesteld. Het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat wordt bij de uitwerking betrokken daar waar het de taken en verantwoordelijkheden van het ministerie betreft. Conform vigerende regels zal dan over de uitkomsten besluitvorming plaatsvinden. Hierover wordt uw Kamer geïnformeerd via het Projectenoverzicht uitwerking Strategisch Vastgoedplan waarin jaarlijks wordt ingegaan op de stand van zaken en de planning van projecten die voortkomen uit het Strategisch Vastgoedplan.

Meer kaderuimte en betere bereikbaarheid

Dagelijks is er veel verkeer van en naar de Nieuwe Haven, in en rondom het havengebied en in de stad Den Helder. Samen met betrokken partijen is gekeken naar een betere bereikbaarheid en doorstroom. De Moormanbrug als belangrijke toegang tot het haventerrein en de Van Kinsbergenbrug zorgen dagelijks voor verkeersopstoppen. In overleg tussen alle betrokkenen zal naar een integrale logistieke oplossing worden gezocht voor een betere ontsluiting van de Nieuwe Haven, de binnenstad van Den Helder en de veerdienst naar Texel. Hiermee zetten we tevens in op het creëren van meer kaderuimte voor zowel civiele als militaire zeegaande schepen en extra ontwikkelruimte voor Defensie en het civiele havenbedrijf. Financiering van de bereikbaarheid wordt uitgewerkt in uitvoeringsovereenkomsten tussen de betrokken partijen.

Verweving interactie militairen, stad en economie

Defensie wil haar personeel de werkomstandigheden geven die ze verdient en investeert in het moderniseren van de legeringsfaciliteiten. Door de legering te verplaatsen naar buiten het haventerrein realiseert Defensie moderne faciliteiten dichtbij de binnenstad van Den Helder (op de locatie Buitenveld). Deze locatie biedt een grotere verwevenheid van militairen met de stad en daarmee is het een stimulans voor het behoud en de werving van personeel. De verplaatsing creëert daarnaast ruimte op het haventerrein voor operationeel vastgoed dat in de nabijheid van het water moet komen. Daarnaast zet Defensie in op het behoud en herbestemmen van (monumentaal) defensievastgoed; het Paleis en de Maaskampkazerne. In een latere fase werkt Defensie toe naar eventuele herbestemming van de kazerne Erfprins en de locatie Basingracht. Naast de verbetering van het woon- en leefklimaat van defensiepersoneel zet Defensie samen met de regionale onderwijsinstellingen in op de versterking van het (techniek) onderwijs met bijbehorende leerlijnen om de onderwijs- en arbeidsmarkt beter op elkaar aan te laten sluiten.

Samenwerking industrie

Afgelopen jaren heeft Defensie ervaring opgedaan in de instandhouding van een deel van de vlooteenheden samen met de industrie. Deze

samenwerking breidt Defensie de komende jaren uit met het verkennen van de mogelijkheden voor een «Maritime Maintenance Valley», samen met de regio en de industrie. Hiermee wordt de operationele inzet en gereedheid van de Koninklijke Marine door de goede instandhouding en ondersteuning van vlooteenheden en -systemen versterkt. Daarnaast werkt Defensie samen met de provincie en de gemeente aan de mogelijkheden voor het ontwikkelen van een logistieke -en mobiliteitshub rond Kooypunt en Kooyhaven. Dit draagt ook bij aan de leefbaarheid in de stad, doordat (zwaar) verkeer buiten de binnenstad en het haventerrein wordt gehouden.

Waterveiligheid

De Havendijk moet, onder verantwoordelijkheid van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, worden versterkt. Defensie en de regio willen samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier de dijkversterking en de aanpak van de kade als één project op elkaar laten aansluiten, rekening houdend met toekomstige ontwikkelingen en opgaven. De invulling hiervan wordt in gezamenlijkheid verder uitgewerkt.

Duurzaamheid

Defensie houdt zich uiteraard aan de verduurzamingsopgaven en vergroot daarom het aandeel zonne-energie op het eigen vastgoed (project «Zon op Daken») en werkt aan de beperking van de CO₂-uitstoot van de vloot. Samen met de gemeente, Woningstichting Den Helder, energie- en afvalbedrijf HVC en Willemsoord BV wordt gewerkt aan een duurzame oplossing voor het energieverbruik door een warmtenet te ontwikkelen met gebruik van geothermie.

Tot slot

Het bestuursakkoord is het resultaat van jarenlange constructieve samenwerking tussen Defensie, de provincie Noord-Holland en de gemeente Den Helder, waarbij de wederzijdse belangen en opgaven en de kansen van nu en die van de toekomst worden geïdentificeerd. Andere belanghebbende overheden, organisaties en bedrijven in de regio Den Helder kunnen zich bij de uitwerking van de uitvoeringsovereenkomsten aansluiten. Voor Defensie biedt het bestuursakkoord noodzakelijke kansen om de operationele gereedheid te verhogen en de duurzaamheid en de betaalbaarheid van het vastgoed te verbeteren. Daarnaast biedt het ons personeel zicht op een betere werkomgeving, carrièreperspectief en een langduriger regionale binding en wordt toegewerkt naar een stevigere samenwerking met de maritieme industrie. Tot slot onderschrijft dit proces de wijze waarop Defensie haar opgaven wil realiseren; gezamenlijk met de regio toewerken naar een invulling van de opgaven met draagvlak en meerwaarde voor de partijen.

De Staatssecretaris van Defensie,
C.A. van der Maat